FUTURIS sg

# Anti-Pestprotocol

onderdeel van het veiligheidsplan Futuris

# COLOFON

**Futuris**
Pandora 1-2
1183 KK Amstelveen
020 – 503 21 21

**Auteur(s):** Erica Handofsky en Ayyoub Maarfi

**Datum:** januari 2026
**Contactpersoon:** e.handofsky@futuris.nl

**Naam document:** Anti-Pestprotocol
**Status document:** Beleidsplan

# Inhoudsopgave


| | | |
|---|---|---|
| **1** | **Inleiding** | **4** |
| 1.1 Visie | | 4 |
| **2** | **Wat is pesten?** | **4** |
| 2.1 Vormen van pesten? | | 4 |
| **3** | **De rollen binnen het pest-systeem** | **5** |
| 3.1 De gepeste leerling | | 5 |
| 3.2 De pestende leerling | | 6 |
| 3.3 Verdedigers/helpers van het slachtoffer | | 7 |
| 3.4 De meelopers en andere leerlingen (stille getuigen) | | 7 |
| 3.5 Aanmoedigers | | 7 |
| **4** | **Aanpak van het pesten** | **7** |
| 4.1 Uitgangspunten | | 7 |
| 4.2 Interventies en nazorg bij pesten | | 8 |
| 4.3 | Het stappenplan voor de medewerkers | 9 |
| 4.3.1 | De anti-pestcoördinator | 9 |
| 4.3.2 | De vakdocent en pedagogisch medewerker | 9 |
| 4.3.3 | De mentor | 10 |
| 4.3.4 | De leerjaarcoördinator en ondersteuningscoördinator | 10 |
| 4.3.4 | De teamleider | 10 |
| 4.3.5 | De (intern) vertrouwenspersoon | 11 |
| **5** | **Klachtenregeling** | **11** |
| **6** | **Borging** | **11** |

# 1 Inleiding

## 1.1 Visie

Onderwijs aan jongeren vraagt om een aantal waarden, die voor alle betrokkenen van wezenlijk belang zijn. Begrip, saamhorigheid, veiligheid, vertrouwen en waardering zijn de kernwaarden van onze school. Medewerkers werken gezamenlijk en met begrip voor elkaar aan een klimaat van vertrouwen. Als iedereen veiligheid en waardering nastreeft, is de basis gelegd voor een sterke leeromgeving waarin zowel docenten als leerlingen kunnen groeien. Futuris heeft als taak een veilig pedagogisch klimaat te scheppen. Hierin is pestgedrag niet passend. Binnen Futuris is er actief aandacht voor een veilig klimaat en voor de aanpak van pestgedrag. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen. Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het vaak moeilijk is om er grip op te krijgen.

Dit pestprotocol is onderdeel van het veiligheidsplan.

# 2 Wat is pesten?

We spreken van pestgedrag als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd en/of geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en bedreigend. Het is herhaald, opzettelijk gedrag waarbij iemand bewust schade wordt toegebracht vanuit een machtsongelijkheid. Dit gebeurt fysiek (slaan), verbaal (schelden), psychologisch (buitensluiten, roddelen) of online (cyberpesten) en het stopt niet vanzelf. Met de opkomst van het digitale tijdperk is digitaal pesten, ofwel cyberpesten, een nieuwe en even schadelijke vorm van intimidatie geworden.

## 2.1 Vormen van pesten?

| | |
|---|---|
| Verbaal pesten: | Dit is pesten met woorden, zoals uitschelden, belachelijk maken, nare opmerkingen maken, intimideren of bedreigen. |
| Fysiek pesten: | Hierbij worden fysieke handelingen gebruikt, zoals duwen, schoppen, slaan, knijpen, spugen, of spullen afpakken |

| | |
|---|---|
| Relationeel pesten: (Sociaal pesten). | Dit richt zich op het beschadigen van sociale relaties, door iemand buiten te sluiten, roddels te verspreiden, of geruchten te verspreiden. |
| Materieel pesten: | Hierbij worden spullen van het slachtoffer vernield, verstopt afgepakt of beschadigd. |
| Cyberpesten Digitaal pesten | Dit is een vorm van pesten waarbij gebruik wordt gemaakt van technologie zoals sociale media, berichtenapps, e-mail en online games. Dit gebeurt via digitale middelen, zoals het verspreiden van gênante foto's of roddels online, gemene berichten sturen via sociale media, of het creëren van nepprofielen. |

Het unieke aan online pesten (cyberpesten) is de constante beschikbaarheid van digitale technologie, waardoor het pesten dag en nacht kan doorgaan. Dit maakt het extra belastend voor slachtoffers.
Het is openbaar. De pestende leerling kan een groot publiek bereiken via sociale media, wat de vernedering van het slachtoffer versterkt.
Het is anoniem. Dankzij nepaccounts kunnen daders vaak anoniem blijven, waardoor het zeer lastig wordt om hen te confronteren.

# 3 De rollen binnen het pest-systeem

## 3.1 De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Bovendien worden leerlingen pas gepest in situaties, waarin pestende leerling de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen. Leerlingen die gepest worden doen vaak andere dingen of hebben iets wat anders is dan de meeste van hun leeftijdsgenoten: ze bespelen een ander instrument, doen een andere sport, zijn heel goed in bepaalde vakken of juist niet.

Een leerling die wordt gepest, praat er thuis niet altijd over.
Redenen hiervoor kunnen zijn:

- schaamte;
- angst dat de ouders met de school of met de pestende leerling gaan praten, waardoor het pesten dan nog erger zou worden;

- het probleem lijkt onoplosbaar;
- het idee dat het niet mag; klikken.

Mogelijke signalen van gepest worden zijn:
- niet meer naar school willen;
- thuis niet meer over school vertellen;
- weinig sociale contacten hebben;
- verandering in resultaten op school;
- spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen;
- hoofdpijn of buikpijn hebben;
- blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen;
- zelf blessures scheppen/bedenken om niet naar school te hoeven;
- slecht slaapritme, bedplassen, nachtmerries hebben;
- de verjaardag niet willen vieren;
- geen activiteiten buitenshuis willen doen;
- geen boodschap durven doen;
- niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan;
- bepaalde kleren niet meer willen dragen;
- thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn.

## 3.2 De pestende leerling

Pestende leerlingen zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair. Zij dwingen hun populariteit af door stoer te doen en zich onkwetsbaar op te stellen. Ze zijn vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken. Pestende leerlingen krijgen vaak andere leeftijdsgenoten mee, want wie meedoet loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelt de pestende leerling zich niet schuldig, omdat, in de ogen van de pestende leerling , het slachtoffer er immers om vraagt om gepest te worden.

Pestgedrag kan een aantal dieperliggende oorzaken hebben:
- een problematische thuissituatie;
- een gevoel van anonimiteit (ik besta niet), waardoor de pestende leerling zich in de groep belangrijker maakt door een ander omlaag te drukken;
- een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid);
- gevoel hebben van een andere rol te moeten spelen, dan bij de identiteit past;
- een strijd om de macht in de klas;
- missen van een veilige leeromgeving in de school. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd;

- een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau).

## 3.3 Verdedigers/helpers van het slachtoffer

Leerlingen kunnen slachtoffers op 3 manieren helpen, namelijk door:

1. Het slachtoffer te troosten. Dit lijkt niet veel, maar blijkt heel belangrijk te zijn voor een slachtoffer (Salmivalli, 2010).
2. Het pesten bij anderen te melden, bijvoorbeeld bij de leerkracht, conciërge of thuis.
3. De pestende leerling aan te spreken of fysiek te reageren (partijen scheiden).

Verdedigers hebben van alle groepen de sterkste overtuiging dat pesten niet deugt en hebben het grootste geloof in eigen kunnen om het slachtoffer te verdedigen. Ze zijn emotioneel stabiel en dus niet snel van slag. Ook zijn ze cognitief vaardig, wat betekent dat deze kinderen in vergelijking tot hun leeftijdsgenoten een betere concentratie en beter geheugen hebben. Ook zijn ze sterker in waarnemen en redeneren.

## 3.4 De meelopers en andere leerlingen (stille getuigen)

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen. Het kan echter ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pestende leerlingen.

## 3.5 Aanmoedigers

Een rol die veel lijkt op die van meeloper is die van aanmoediger. Deze leerlingen doen niet actief mee, maar staan er vaak bij en moedigen de pestende leerling aan. Ook deze kinderen kunnen zich vaak slecht inleven in het slachtoffer. Ook zij zorgen ervoor dat pestgedrag aanhoudt.

# 4 Aanpak van het pesten

## 4.1 Uitgangspunten

1 Pesten is onacceptabel;
2 Futuris is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat;
3 Klachten over pesten worden altijd serieus genomen door de medewerkers van Futuris;
4 Pesten wordt als een probleem gezien door alle medewerkers, ouders en leerlingen;

5 Docenten en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten;
6 Futuris beschikt over een directe aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt (het anti-pestprotocol);
7 De school investeert in preventieve (les)activiteiten.

## 4.2 Interventies en nazorg bij pesten

Futuris hanteert een duidelijke aanpak. Hierbij hebben alle medewerkers voldoende informatie over het pesten in het algemeen, over de aanpak tegen pesten en over het aanpakken van pesten.

*1. Het bieden van steun aan de jongere die gepest wordt.*
- Het probleem wordt serieus genomen.
- Er wordt onderzocht wat er precies is gebeurd.
- Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen.
- Wanneer nodig wordt er ondersteuning aangeboden (intern/extern).

*2. Het bieden van steun aan* de pestende leerling.
- De leerling wordt geconfronteerd met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor zowel de pestende leerling als de gepeste.
- De achterliggende oorzaken worden onderzocht om tot een helder beeld van de problematiek te komen.
- De pestende leerling wordt gewezen op gebrek aan empathie dat zichtbaar wordt in het gedrag;
- Er wordt interne ondersteuning aangeboden.

*3. Het betrekken van de middengroep bij het probleem*
- De mentor bespreekt met zijn klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat iedere klasgenoot kan bijdragen aan een verbetering van de situatie.
- De mentor en de middengroep zijn actief deelnemer aan het proces.

*4. Het bieden van steun aan de ouders*
- Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen.
- De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken.
- De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind.
- De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners.

*5. Preventieve maatregelen*

- Aan het begin van het schooljaar wordt er expliciet aandacht besteed aan het groepsproces in de klas.
- Elke mentor bespreekt aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken en regels in de klas. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden. Ook wordt duidelijk gemaakt dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken, maar als hulp bieden of vragen wordt beschouwd.
- In de onderbouw wordt een training Rots& Water aangeboden, ter ondersteuning van een veilig klimaat.

*6. Herhaling*

- Wanneer de pestende leerling opnieuw in pestgedrag vervalt, wordt hij ertoe verplicht om een individueel programma te volgen. Dit vindt plaats in de eigen tijd en dus niet tijdens schooltijd. Het doel van dit programma is reflectie en het gevoelig maken van de pestende leerling voor wat hij aanricht bij de gepeste leerling. De ondersteuningscoördinator coördineert het vinden van de juiste ondersteuning (intern of extern).
- De ouders worden op de hoogte gesteld van deze verplichting door de teamleider.
- De teamleider beslist over een schorsingstraject en plant een gesprek met de leerjaarcoördinator en ouders.

## 4.3 Het stappenplan voor de medewerkers

### 4.3.1 De anti-pestcoördinator

De anti-pestcoördinator is de wettelijk verplichte spil in de sociale veiligheid op scholen. Deze deskundige coördineert het anti-pestbeleid en fungeert als het vaste aanspreekpunt voor leerlingen, ouders en collega's bij pestincidenten. Op Futuris is dat Mevr. E. Handofsky. Zij is te bereiken op telefoonnummer 020 - 503 21 21.

### 4.3.2 De vakdocent en pedagogisch medewerker

Beide hebben vooral een signalerende rol. Wanneer de vakdocent of pedagogisch medewerker pesten waarneemt of dit vermoedt, wordt er van hem verwacht dat hij hierop adequaat reageert en ingrijpt. De docent meldt het pestincident of het vermoeden hiervan bij de mentor.

### 4.3.3 De mentor

1 De mentor heeft een signalerende rol. Bij melding bespreekt hij de situatie met de gepeste en vervolgens met de pestende leerling;
2 Daarna organiseert de mentor een herstelgesprek tussen beide leerlingen en probeert tot goede afspraken te komen. In het contact met de gepeste wordt gekeken of “onhandig” gedrag van een van beiden aanleiding kan geven tot pesten. Ook noemt de mentor het vervolgtraject indien het pesten zich herhaalt;
3 De mentor bespreekt dit met de klas. Dit is belangrijk in verband met het herstellen van de groepssfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid ieder groepslid heeft;
4 Indien het probleem zich herhaalt, meldt de mentor het gedrag aan de leerjaar-coördinator van de leerling(en). Hij houdt de acties uit punt 1 en 2 bij in het leerlingvolgsysteem;
5 Bovenstaande wordt met ouders gedeeld (als dit nog niet heeft plaatsgevonden) en de mentor verzoekt hen om het met hun kind te bespreken;
Indien wenselijk worden de ouders uitgenodigd voor een gesprek met de mentor.
6 Van de gesprekken rond pesten wordt een verslag gemaakt, die door de mentor wordt opgeslagen in het leerlingvolgsysteem van zowel de pestende leerling als het slachtoffer.

### 4.3.4 De leerjaarcoördinator en ondersteuningscoördinator

Bij herhaling van het pestgedrag (in of buiten de klas) wordt er “opgeschaald” naar de leerjaarcoördinator en de ondersteuningscoördinator.

1 De leerjaarcoördinator maakt samen met de mentor een plan van aanpak welke in het leerlingvolgsysteem komt;
2 De leerjaarcoördinator plant een gesprek tussen beide leerlingen en probeert nogmaals tot goede afspraken te komen;
3 Hij bespreekt de leerling(en) met de ondersteuningscoördinator;
4 Wanneer wenselijk, onderzoekt de ondersteuningscoördinator mogelijk passende coaching of stelt een hulpverleningstraject voor;
5 De betrokken ouders worden op de hoogte gebracht van de ontstane situatie en van het vervolgtraject;
6 De leerjaar coördinator koppelt alle informatie weer terug naar de mentor.

### 4.3.4 De teamleider

- Bij herhaling of onveilige situaties kan de teamleider overgaan tot schorsing.
- Hij beslist over de lengte van een schorsingstraject en plant een gesprek met de leerjaarcoördinator en ouders. Hierin zullen de disciplinaire en ondersteunings-maatregelen besproken worden.

### 4.3.5 De (intern) vertrouwenspersoon

De intern vertrouwenspersoon op school is het eerste aanspreekpunt voor alle klachten over seksueel grensoverschrijdend gedrag.
Ook kan men contact opnemen met de extern vertrouwenspersoon. Deze biedt onafhankelijke ondersteuning aan leerlingen, ouders en personeel bij ongewenste omgangsvormen zoals pesten, discriminatie, of seksuele intimidatie.
De werkwijze en de gegevens van de vertrouwenspersonen staan in de schoolgids.

# 5 Klachtenregeling

Bij een klacht over het afhandelen van pestgedrag, is het raadzaam dit met de betreffende leerjaarcoördinator en/of teamleider te bespreken. Mocht dit contact niet tot de gewenste oplossing leiden, dan kunnen ouders de klachtenregeling Stichting Cedergroep inzetten. Deze regeling staat vermeld op de website van Futuris.

# 6 Borging

Het anti-pestprotocol wordt jaarlijks binnen de directie en de MR besproken, geëvalueerd en bijgesteld. Vervolgens wordt het bijgesteld (PDCA cyclus).
De Ondersteuningscoördinator is verantwoordelijk voor de actualisatie.
De school maakt hierbij gebruik van o.a. de tevredenheidsenquêtes van ouders, leerlingen en medewerkers.